

GÜVEN SAK , TEPAV

3. YOLSUZLUKLA MÜCADELE KONFERANSI

- **TEPAV** olarak yolsuzlukla mücadele alanındaki politikaların tasarımına katkı sağlanması ve kamuoyunda farkındalığın artırılması maksadıyla her yıl **Yolsuzlukla Mücadele Konferansları** düzenliyoruz. Konferanslar aynı zamanda TEPAV'ın kuruluş tarihine de denk geliyor. Bu yıl üçüncü yaşımızı kutluyoruz..
- **2005 yılında yaptığımız birinci konferans yolsuzlukla mücadelenin kurumsal altyapısını** konu alıyordu. Konferans gündemini yolsuzlukla mücadele birimi kurulması konusundaki tartışmalar oluşturdu. Nitekim konferansın akabinde, Avrupa Birliği'nden sağlanan mali kaynakların kullanımıyla ilgili usulsüzlükler ve suistimaller konusunda yapılacak inceleme ve soruşturmalarda koordinasyonu sağlayacak muhatap kuruluş olarak Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı başbakanlık genelgesiyle görevlendirildi
- İkinci konferans ise **siyasetin finansmanı ve siyasi etik** konulu ikinci konferans ise siyasi etik komisyonunun kurulması ve seçimlerin finansmanını düzenleyen taslak çalışmaların kamuoyu ile paylaşılmasını sağladı. Ancak geçtiğimiz süre zarfında bu konuda bir gelişme sağlanmadı.
- Konferansları Aralık ayının ilk haftası içinde yapıyoruz. Bir nedeni 9 Aralık Birleşmiş Milletlerin Yolsuzlukla Mücadele günü bir başka nedeni de yolsuzlukla mücadele konusunda yıl sonunda bir özdeğerlendirme yapabilmek.
- Bugün ve yarın yapacağımız Üçüncü Yolsuzlukla Mücadele Konferansınının temasını **“Yerelleşme ve Yolsuzluk”** olarak belirledik.
- Daha etkili kamu hizmeti arayışı içinde merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasındaki görev, yetki ve kaynak paylaşımının yerel yönetimler veya yerel birimler lehine artırılmasına yönelik politika tartışmasında yolsuzluk kaygısı oldukça belirleyici bir argüman.
- Yerel yönetimlerin çarpık çıkar ilişkileri içinde tarafsızlığını koruyamadığı, şeffaf olmadığı ve denetim mekanizmalarının işlemediği ve bu nedenle artan yetki ve sorumlulukların ve artan gelirlerin yolsuzluğu daha da artıracığı düşünülüyor.
- Diğer yandan reform uygulamalarının da temel aldığı iyi yönetim anlayışı ise yetki ve sorumlulukların yerel yönetimlere veya yerel birimlere devredildiği takdirde merkezi yönetime ve halka karşı olan hesap verme mekanizmasının daha sağlıklı işleyeceği ve yerel düzeyde yolsuzlukların azalacağını savunuyor.
- Konferansta bu iki karşıt görüşü tartışacağız.
- Aralarında **Dünya Bankası, Avrupa Konseyi, OECD-SIGMA** uzmanlarının da bulunduğu yerli ve yabancı uzmanlar **yerelleşmenin yolsuzluk üzerindeki etkilerini** karşılaştırmalı çalışmalar ve ülke örnekleriyle aktaracaklar.
- Bunun yanında kamu hizmet kalitesinin artırılmasını amaçlayan yerelleşme politikalarının etkinliği için vazgeçilmez olan **merkezi yönetimin yerel yönetimleri denetlemesi ve yerel düzeyde kamuoyu denetiminin etkinleştirilmesi** konusunda özel oturumlarımız olacak
- Yerelleşmenin yolsuzluğu artırır mı azaltır mı yoksa yolsuzluğu yerelleştirir mi gündemimizdeki önemli sorular ve sorun alanları.

- Türkiye’de 2001 krizi sonrası daha iyi yönetim arayışı içinde yerel yönetimlerin yetkileri yeniden tanımlanarak genişletildi
- Ancak kırsal alana yönelik altyapı hizmetleri dışında herhangi bir yetki yerel yönetimlere devredilmedi. Sosyal hizmetler, sosyal yardımlaşma, kültür, turizm, gençlik ve spor hizmetlerinin yerleştirilmesi gündeme gelmiş ancak öncelikle yerel düzeyde iş yapma kapasitesinin artırılmasına dayalı bir yetki devri stratejisinin yokluğunda yeterli desteği bulamadı.
- Merkezi yönetim ve yerel yönetim arasındaki yetki karmaşası pek çok kamu hizmeti için devam etmekte. Diğer yandan yeni yetkilerin kullanılabilmesi için hayati olan yerel gelirlerin artırılmasına yönelik kanun tasarısı da iki yılı aşkın bir süredir mecliste bekliyor.
- Uluslararası Saydamlık Örgütü’nün uluslararası kuruluşların periyodik araştırmaları ve uzman değerlemeleri çerçevesinde her yıl hazırladığı yolsuzluk algı endeksinde Türkiye 179 ülke arasında 10 üzerinden 4,1 puanla 64.sırada yer aldı. Yolsuzluk algısının en az olduğu dolayısıyla yönetim kalitesinin bu anlamda en yüksek olduğunu söyleyebileceğimiz birinci sıradaki Danimarka’nın puanı ise 9,4 olarak gerçekleşti.
- Türkiye yolsuzluk algısı endeksinde 2003’ten bu yana puanını artırmamasına rağmen ülke sıralamalarında aynı başarıyı gösteremiyor.
 - Türkiye 2003 endeksinde 3,1 puanla 77. sırada,
 - 2004’te 3,2 puanla yine 77.sırada
 - 2005’te 3,5 puanla ciddi bir sıçrama göstererek 65. sırada yer alırken
 - 2006’da 3,8 puanla 60.sırada,
 - 2007’de ise 4,1 puanla sıralamada geriye düşerek 64.sırada yer aldı.
 - **Bu çerçevede diğer ülkelerin yolsuzlukla mücadele alanında daha çok ilerleme sağlayarak Türkiye’nin önüne geçtiği söylenebilir.**
- Dünya Bankası Yönetişim Göstergelerine bakıldığında da Türkiye’nin AB ortalamalarına yaklaşması için önünde bir an önce kat etmesi gereken uzun bir yol olduğu görülebiliyor. Yönetişim göstergeleri arasında yer alan ve yolsuzlukla mücadeleyi yakından ilgilendiren hesap verilebilirlik, yönetim etkinliği, yasal düzenlemelerin kalitesi, kural hakimiyeti ve yolsuzluğun kontrolü kapsamında Türkiye’nin 2006 karnesi (100 üzerinden) AB ortalamalarına göre aşağıdaki gibi:

	Türkiye	AB Üyeleri ortalaması
Hesap verilebilirlik	43,3	84,9
Yönetim etkinliği	64	81,8
Düzenlemelerin kalitesi	57,6	84,1
Kural hâkimiyeti	55,7	78,9
Yolsuzluğun kontrolü	58,7	79,5

- 2002 Kasımında yayınlanan 58. Hükümet “acil” eylem planında da yer alan ve yolsuzlukla mücadeleyi doğrudan etkileyen bazı konularda aradan geçen 5 yılın ardından ilerleme sağlanabilmiş değil:
 - TBMM’de siyasi etik komisyonunun kurulması, siyasetin finansmanı ile siyasi partiler kanununda değişiklik yapılması hakkındaki tasarılar yasalaşmadı
 - Mevzuattaki sır kavramı tanımlanmadığı için bilgi edinme kanunu ve Kamu Mali Yönetim ve Kontrol kanunun teşvik ettiği şeffaf yönetime gölge düşüyor.

- 0 Yerel yönetimlerin yetki ve sorumlulukları artırılırken yerel yönetimlerin denetiminde daha etkili rol üstlenmesi öngörülen Sayıştay Kanun teklifi 2,5 yılı aşkın bir süredir meclis gündeminde bekliyor.
- 0 Kamu çalışanları arasındaki adaletsizliğin giderilmesi, işe alınmada, yükselmede liyakat esaslarının gözetilmesi gibi konuları içeren kamu personel rejimi tasarısı da 3 yılı aşkın bir süredir meclis gündeminde bekliyor.
- 0 Kamu mali yönetimi ve yerel yönetimler alanında yasalaşan pek çok düzenlemede ise uygulama kapasitesinde önemli sıkıntılar söz konusu